

Zdravím vás,

chtěl bych vám trochu popsat, jak to vypadalo v Československu poté, co se po roce 1948 k moci dostali komunisté.

Pokud něčemu nebudete rozumět, chtěli byste vědět něco víc, dát mně nějaký tip nebo se chtěli na něco zeptat, pište mi na email:

dejepis-online@seznam.cz

modrý text=odkaz na video

Lukáš Zvěřina

Na začátek – řešení z minulého výukového materiálu.

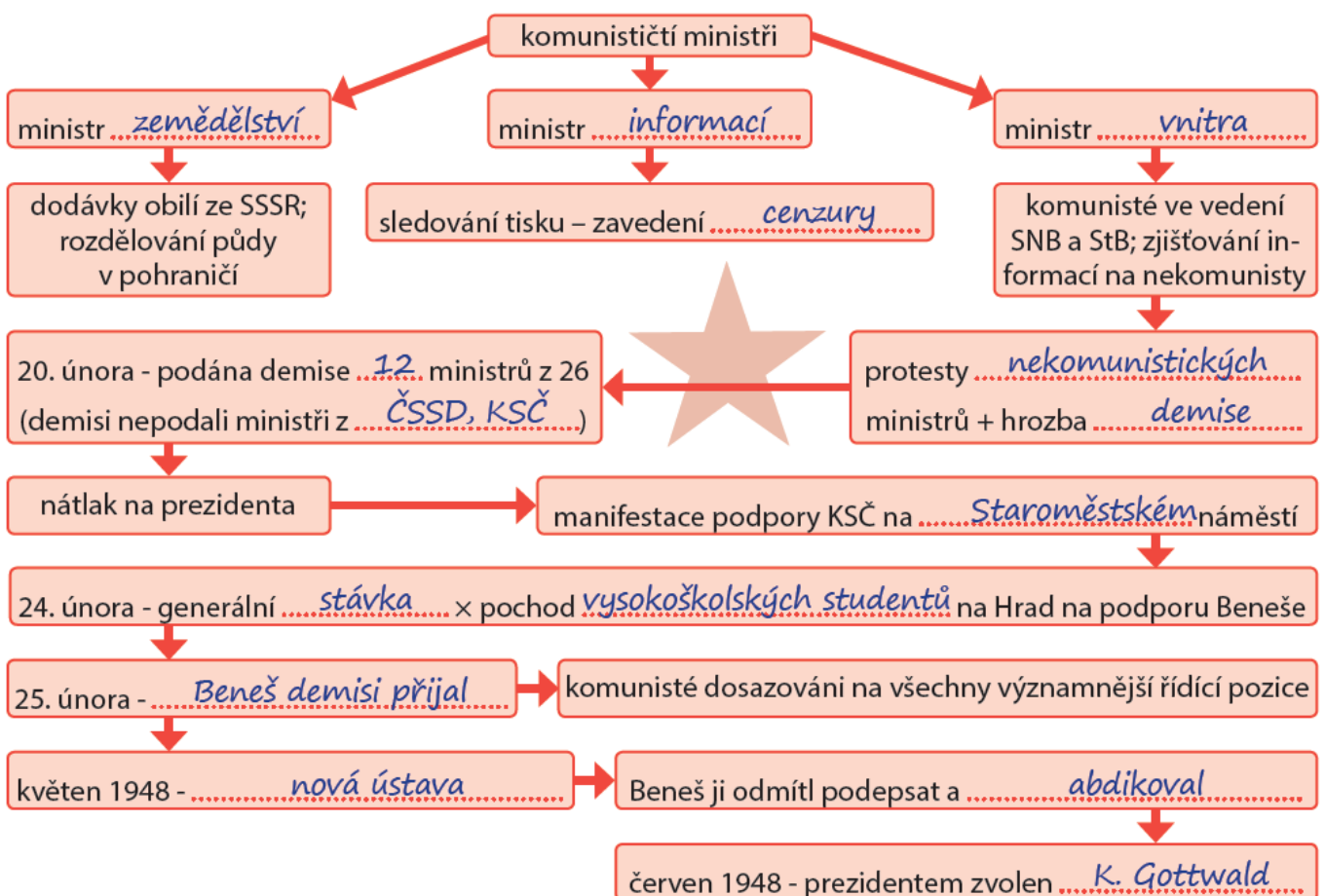
2 Dopln k vysvětlení správný termín.

- 1) Správní orgán, který zastupovat státní moc v obcích, městech, okresech a krajích = národní **VÝBOR**
- 2) koalice politických stran v rámci státu = Národní **FRONTA**
- 3) zákonodárny orgán ČSR = Národní **SHROMÁŽDĚNÍ**
- 4) nařízení prezidenta republiky s platností zákona vydávané během války i těsně po ní
= **DEKRET**

3 Rozhodni, které národnostní menšiny zůstaly součástí skladby obyvatel ČSR, a uved' příčinu, proč tomu tak bylo.

národnostní menšina	zůstala (ano) × nezůstala (ne)	příčina
Němci	NE	ODSUNUTÍ
Maďari	ANO	NEMOHLI BÝT ODSUNUTI
Židé	NE	LIKVIDOVÁNÍ BĚHEM VÁLKY
Rusíni	NE	ODTRŽENA PODKARPATSKÁ RUS

6 Dopln do schématu informace vztahující se k událostem směřujícím k úspěšnému převzetí moci komunisty.

Dekolonizace

16 Vyhledej v čtyřsměrce 5 slov a doplň je správně do vět. Ze zbylých písmen sestav tajenku.

Dekolonizace znamená proces osamostatnění kolonií. Po roce 1945 šlo zejména o francouzské a kolonie v a v V roce 1941 byla přijata Atlantická, která obsahovala i pravidlo, že mají všechny právo na samostatnost.

C	H	B	R	O	K
A	R	E	A	Y	
R	I	C	I	D	
T	T	I	F	O	
A	S	R	R	R	
A	K	F	I	Á	
K	É	A	Y	N	

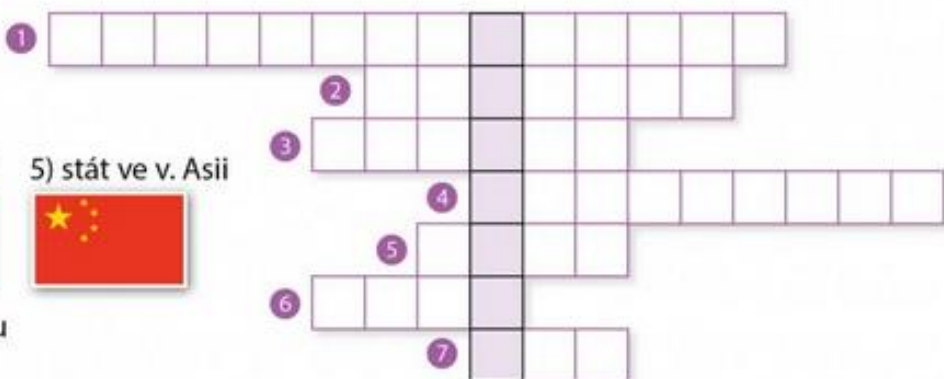
tajenka: Rok 1960 se označuje jako _____.

18 Doplň podle vlajek a nápovědy názvy států, které patřily do východního bloku, v tajence ti vyjde další oblast, v níž se Východ předháněl se Západem.

1) 2) stát v jv. Asii

3) stát v Evropě 4) stát ve v. Asii 5) stát ve v. Asii

6) zkratka názvu státu ve v. Asii 7) zkratka názvu státu v Evropě

tajenka: _____ É ZÁVODY

22 Připoj informace k uvedeným představitelům SSSR a očíslej, jak následovali za sebou.

☐ karibská krize	☐ Leonid Brežněv	☐ kritika kultu osobnosti Stalina
☐ perestrojka	☐ Josef V. Stalin	☐ povstání v Polsku a Maďarsku
☐ válka v Afghánistánu	☐ Michail Gorbačov	☐ okupace ČSR vojsky Varšavské smlouvy
☐ konec 2. světové války	☐ Nikita Chruščov	☐ politické procesy a čistky ve straně
☐ kult osobnosti		☐ Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě
☐ rozpad SSSR		

26 Rozlušti přesmyčky.

V roce 1985 se funkce prvního tajemníka ÚV KSSS ujal (BAOGČVOR) _____, který se pokusil řešit špatnou (POÁŘHSODSOUK) _____ situaci. Jeho plán se jmenoval (ERESPOJTAKR) _____, přestavba. Prvním krokem bylo uvolnění (ÍCENNTÁLROH) _____ plánování a podpora (OUKSMÉOROH ODNIPÁNÍK) _____ . Paradoxně však tento krok mnohde vedl ke (ŽESÍNÍN) _____ životní úrovni a vzniku (ZNAMNNOSITĚESTA) _____ . Kromě toho byla postupně omezována (ANCEURZ) _____ .

Komunistické Československo po roce 1948

V únoru 1948 se v Československu chopili moci komunisté. Československo zapadlo do komunistické skládačky SSSR a stalo se jeho závislým vazalem, satelitem. Českoslovenští komunisté se plně podřídili nařízením z Moskvy. Co řekla Moskva, to platilo.

40 let komunistické vlády nás nasměrovalo směrem na východ. Zpřetrhaly se obchodní, kulturní, politické vazby na Západ. Železná opona, bohužel, spadla na naši západní hranici. Většina západního, amerického bylo pro nás nevhodná, zakázaná, nedostatečná, ale žádaná. Bylo to něco, jako zakázané ovoce.

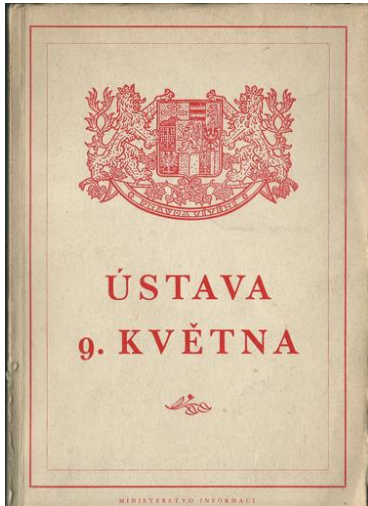
Období čtyřiceti let vlády komunistů bylo proměnlivé. V 50. letech to bylo velmi nekompromisní, utažené, tvrdé a velmi vyhrocené. 60. léta přinesla uvolnění a naději, že by se mohl režim demokratizovat a umožnit víc svobody. Bohužel to vše skončilo v srpnu 1968, kdy nás na 20 let obsadila vojska SSSR. V 70. letech přišlo utužení režimu a nějaký svobodný názor nebo trochu jinakosti nepřicházelo v úvahu. Naštěstí už ne tak, jako v 50. letech. A od poloviny 80. let se to vše velmi pomalu začalo uvolňovat. Pád komunistického režimu přišel v listopadu 1989. Po roce 1989 se opět začleňujeme a spolupracujeme v rámci celé Evropy. Vrátili jsme se

tam, odkud jsme byli v roce 1948 vytrženi. Studená válka skončila a Železná opona padla.

Vše, co se u nás dělo je nutné brát v souvislostech s událostmi, které se odehrávaly i za našimi hranicemi. Byla studená válka mezi Západem a Východem, mezi USA a SSSR, mezi kapitalismem a komunistickým socialismem. Ale i v této době chtěli lidé žít své normální životy. Jenže životy obyčejných lidí byly nekompromisně formované dobou a podmínkami, ve kterých museli žít. Odejít svobodně žít někam jinam bylo velmi složité, takřka nemožné.

Na jaře roku 1948 KSČ začala upevňovat svou moc. Komunisté nastolili totalitní režim, který spočíval ovládnutí společnosti ve všech oblastech života.

V čele státu stála úzká skupina nejvyšších činitelů KSČ (Komunistické strany Československa), v čele s Klementem Gottwaldem. Systém svobodné

demokracie byl postupně omezován. Na mnoha místech komunisté začali realizovat politické čistky. Nepohodlné lidi v úřadech, školách, policii, armádě, ...a odpůrce vyhazovali a nahrazovali je svými členy nebo příznivci. Celý únorový převrat ale proběhl podle demokratických pravidel. Aby komunisté dodali své vládě zákonný rámec, parlament schválil novou Ústavu 9. května, kde bylo už jednoznačně uvedeno, že moc v zemi má lid pod vedením KSČ.

Dál existovaly politické strany Národní fronty, ale plně pod kontrolou KSČ. Opozice zmizela. Prezident E. Beneš už nehodlal tohle dál zajišťovat svým jménem a v červnu 1948 odstoupil, byl už také velmi nemocný. Záhy proběhla volba nového prezidenta a stal se jím předseda KSČ Klement Gottwald. Tak začala éra komunistických prezidentů až do roku 1989.

Parlamentní volby se pravidelně konaly, ale pod kandidátkou jednotné Národní fronty Čechů a Slováků. Kandidáti byli ze tří politických stran. KSČ jich měla nejvíc a kandidáti dalších dvou politických stran byli pod komunistickým vlivem. Takže komunisté stejně vždycky zvítězili a nemohlo to být jinak. Sledovalo se, kdo k volbám přišel a kdo nepřišel. A kdo nepřišel, míval pak problémy, proč nepřišel. Byl „podezřelý“.

- nástup totalitního systému – moc je v rukách úzké skupiny nejvyšších členů KSČ
- *politické čistky*
- nová Ústava 9. května v květnu 1948 – lidově demokratický stát, nastolení komunistického režimu
- *volby – jednotná kandidátka Národní fronty (hl. vliv KSČ) – 87 % hlasů*
- *7. 6. 1948 – odstoupil E. Beneš (odmítl podepsat novou Ústavu)*
- nový prezident – Klement Gottwald (KSČ) a komunistická vláda (A. Zápotocký – nový předseda vlády)

Po pádu Železné opony se celý východní blok i Československo izolovalo od západního světa. Vše ze Západu bylo kapitalistické, imperialistické, nevhodné nebo i nepřátelské. Z toho plynulo, že každý, kdo nějak „vzhlížel“ k Západu byl

podezřelý, byl nepřítel nového lidově demokratického zřízení. Nový komunistický režim se zaměřil na osoby, které mu byly nevhodné, nepohodlné, nepřátelské. Ty musely pryč. Státní bezpečnost (tajná policie) perzekuovala a zatýkala osoby komunistům nepohodlné. StB měla plno

svých spolupracovníků a agentů, kteří ji dávali informace o lidech. Všude fungovaly politické čistky. Ze zaměstnání byly propouštěny a zatýkány osoby z mnoha částí společnosti. Bývalí demokratičtí politici, vojáci, kteří bojovali na Západě (váleční letci), vzdělaní lidé z univerzit, kněží, majetnější sedláci (kulaci),Svoji roli hrála i komunistická propaganda.

Nazývalo se to třídní boj. Kdokoliv měl nějaký nepřátelský postoj, nebo nebyl dostatečně loajální novému režimu, nebo pocházel z bohatších vrstev společnosti

byl komunisty považován za třídního nepřítele a musel být izolován od většiny obyvatelstva, případně zlikvidován. Probíhaly s nimi vykonstruované politické procesy (Milada Horáková) po vzoru procesů z 30. let v SSSR. Zatčení lidé byli při výsleších mučeni a nuceni k přiznání činů, které si vymyslela státní bezpečnost, a které nespáchali.

Celé to fungoval jako divadelní scénář. [V pozadí stáli sovětští poradci z NKVD, kteří sem byli vysláni, aby byly procesy realizovány. Cílem bylo najít tzv. nepřátele nového komunistického režimu](#) (Rudolf Slánský), zlikvidovat je a zároveň celé společnosti ukázat, že pokud se někdo bude novému režimu stavět, dopadne stejně.

V politických procesech byly většinou vynášeny dlouholeté tresty vězení (10 – 25 let, doživotí) nebo i rozsudky smrti.

Odsouzení pak byli vězněni

v pracovních táborech, což bylo něco, jako sovětské Gulagy. Po smrti Stalina (1953) a Chruščovových odhaleních Stalinových zločinů (1956) politické procesy skončily. Něco podobného se bude ještě opakovat v 70. letech, ale perzekuce nepohodlných lidí a kritiků komunistického režimu už nebude dosahovat takových krutostí, jako v 50. letech (už nebyly tresty smrti za politické věci a nebyly takové dlouholeté tresty vězení).

Mapa československých věznic a táborů (8 of 8)

Mapa vybraných komunistických věznic a táborů v Československu, ke kterým se texty na tomto webu nejčastěji vztahují. (autor: kp)

- *izolace od západního světa*
- *perzekuce, zatýkání (StB – Státní bezpečnost), čistky*
- *politické procesy s církví (1950-1951)*

- **třídní boj – likvidace politického nepřítele – nekomunistické strany, vojáci ze Západu, církve ... (1948-1953 – 232 trestů smrti/178 poprav, 230 000 odsouzených)**
- **proces s Miladou Horákovou – červen 1950 (trest smrti) – pomoc poradců ze SSSR**
- **1952 – proces s komunisty – R. Slánský (11 trestů smrti)**
- **odsuzování za zločiny, které nespáchali**

Komunistický režim nastavil i jinou ekonomiku. Postupně zrušil soukromé podnikání. Vše bylo zestátněno a znárodněno. Firmy a obchody byly jejich majitelům zabaveny a byly zestátněny. Soukromě nemohl nikdo podnikat, protože to bylo kapitalistické, buržoazní a majitel prý neměl nikoho vykořisťovat. Obchody, restaurace, firmy, živnosti, vše přešlo pod majetek státu. Československo mělo největší průmyslový potenciál ve východním bloku a SSSR měl o to velký zájem. Ve velkém se začal podporovat těžký průmysl (hutě, velké strojírenské továrny, těžba uhlí a uranu, chemický průmysl, ...)

I na venkově byly postupně zaváděny změny po vzoru SSSR. Bylo rušeno soukromé hospodaření a sedláci byly, i násilím, tlačeny, aby zakládali velká zemědělská družstva - JZD, kde hospodařili všichni na společném a kam převáděli svoji půdu a hospodářská zvířata. Nazývalo se to kolektivizace venkova.

Cílem bylo, co nejméně soukromého. Fungovala jiná, socialistická ekonomika.

Vše se řešilo na několikaleté plány. Bylo naplánováno, co a kolik se musí za určité období vyrobit a prodat. Během dalších let to vedlo k ekonomickému zaostávání za Západem a mnohé naše výrobky postupně ztrácely na konkurenceschopnosti. Tím klesala i životní úroveň, ve srovnání se Západem a vedlo to, k nedostatku některého

běžného zboží (neustálé fronty před obchodem na něco, čeho bylo pořád málo – některé potraviny, domácí spotřebiče, spotřební zboží).

Všechny změny se dělaly po vzoru Sovětského svazu a to se všemi důsledky. Kdo se stavěl proti, byl označen za nepřítele a zaměřila se na něj StB. Viz. výše.

- znárodnování – likvidace soukr. podnikání (živnostníků, maloobchodu)
- orientace na těžký průmysl – ČSR jako “zbrojnice východ. bloku“
- od roku 1949 kolektivizace zemědělství – vznik JZD (likvidace soukr. zemědělství)
- ve všem vzor v SSSR – tragické důsledky pro ČSR

Odstříhujte okraje listků. Zrychlíte obsluhu v prodejnách. Odstříhujte okraje listků.

653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
CHLĚB 1000 g	CHLĚB 100 g	500 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	hrubá mouka 100 g	hrubá mouka 100 g	1000 g maso	
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
CHLĚB 1000 g	CHLĚB 100 g	1000 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	hrubá mouka 100 g	hrubá mouka 100 g	1000 g maso	
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
CHLĚB 500 g	CHLĚB 100 g	50 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	50 g MOUKA	hrubá mouka 500 g		500 g maso	
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
cukr 400 g		653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
		50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	250 g máslo	100 g maso	100 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
cukr 200 g		50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	50 g máslo	50 g maso	100 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
cukr 25 g	cukr 25 g	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	10 g máslo	50 g maso	50 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
cukr 25 g	cukr 25 g	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	10 g máslo	50 g maso	50 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
cukr 25 g	cukr 25 g	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	10 g máslo	50 g maso	50 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
		50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	10 g máslo	50 g maso	50 g maso
653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7	653 L7
		50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	50 g tuky	1/4 litru mléka	10 g máslo	50 g maso	50 g maso

Odstříhujte okraje listků. Zrychlíte obsluhu v prodejnách. Odstříhujte okraje listků.

MĚLNICKÉ CUKROVARY NÁRODNÍ PODNIK ZÁKLADNÍ ZÁVOD V MĚLNÍKU

POŠTA MĚLNÍK • TELEFON č. 261, 262 • ŽELEZNIČNÍ STANICE MĚLNÍK

Titl.

Závodní učňovská škola,
cukrovar a rafinerie cukru,
S k ř i v a n y.

Vaše zpráva č. j. (značka) ze dne

Naše značka Dr/Ls/54

MĚLNÍK dne 27. února 1954.

vše kádrový posudek na s. Špačka Jaroslava.

Soudruh Špaček pochází z kulacké rodiny a jejich rodinné poměry z několika pohovorů s jeho otcem, které jsem s ním prováděl, nesouhlasí s tímto režimem, (zemědělská otázka). Toto se projevovalo také u jeho syna, který ať ve škole byl velmi dobrý, tak jeho chování ve škole tak i na pracovišti a ve středisku bylo neukázněné. Před kampaní organizoval tajné schůzky u učňů, na které měl vliv s jeho "hrdinstvím" a prosazoval ve středisku věci, na které neměli nárok.

Toto bylo prošetřeno a byla mu dána důtka přímo vedením závodu a byl upozorněn zda něco provede, že bude propuštěn ze střediska. Na to soudruh Špaček v únoru t.r. měl výstup za špatné chování ve škole, kde učitelé si stěžovali na poradním sboru a žádali, aby učen Špaček byl buď přeřazen nebo propuštěn ze střediska. Hlasování, které jsme provedli vyznělo, že s. Špaček bude přeřazen. Toto jsem pro jednal

Oddělení
Vyřizuje

Běžné účty: Státní banka, Mělník, účet 14 17/1 — Adresa telegramů: Cukrovar Mělník

MST Pterov 0301 4249-52

Závodní organizace KSC železničních zaměstnanců v Duchcově

Duchcov 29. 7. 49. 19.....

Provozní ředitelství čsl. drah

nár. podnik

kádrové oddělení

v Ústí n/L.

Posudek soudr. Kňourka Jindř.

Sodr. Kňourek Jindřich naroz. 5.6.1916, bytem Ledvice, Gottwaldova 34, je členem strany od r. 1934, jeho členství přerušeno okupací a v roce 1945 přihlášen opět do strany.

ad. 1) Jeho politická třídní vypělost jest velmi dobrá.

2) V politické činnosti a obětavosti ve funkcích je ~~ax~~ neunavným pracovníkem.

3) V závodní organizaci, předsedou, instruktorem v 12 místech a korporterem strnického tisku. V ROH členem nřresní národohospodářské komise, členem osadní milice Ledvice.

4) Chování a pověst ve strnické veřejnosti je vzorná a příkladná

5) Je ukázněný, svůj roddinný život vede tak jak strana ukládá. Jeho poměry se spoluzaměstnanci naprosto soudružský.

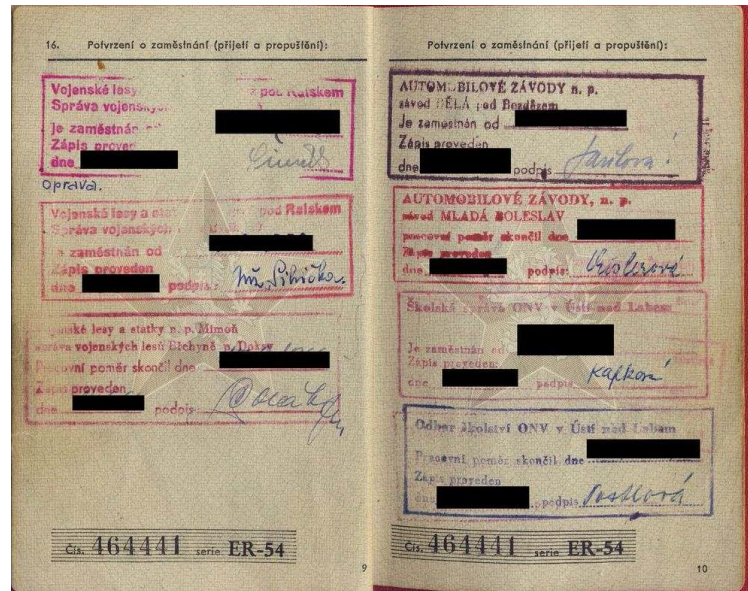
[Signature]

jednatel

[Signature]

místopředseda.

Po roce 1948 spousta lidí odmítala nový komunistický režim a raději volilo emigraci na Západ, kde mohli svobodně žít. Odhaduje se, že za 40 let vlády komunistů emigrovalo z Československa přes 200 000 lidí.

Někteří začali žít svůj život na Západě, někteří zkoušeli nějakou formou proti komunistické vládě v Československu bojovat. Je důležité mít v povědomí, že už naplno probíhala studená válka mezi Východem a Západem.

Jednou z forem odporu proti komunistickému režimu bylo svobodné rozhlasové

vysílání ze Západu. Lidé v Československu potají poslouchaly hlavně dvě rozhlasové stanice.

[Svobodnou Evropu](#), která vysílala ze západního Německa a

[Hlas Ameriky](#) z USA. Poslech těchto stanic byl nelegální. [Takhle vypadalo vysílání.](#)

- **odpor proti komunistickému režimu ze zahraničí a z emigrace**
- rozhlasové vysílání – ***Svobodná Evropa (Mnichov), Hlas Ameriky (Washington)***

Komunisté svoji moc opírali hlavně o většinově méně majetné vrstvy společnosti. Upřednostňováni byli dělníci a zemědělci – rolníci.

Na druhou stranu se zlepšovalo postavení žen ve společnosti. V některých oborech, kde převažovali muži, se stále víc měnil poměr ve prospěch žen (školství, zdravotnictví, sociální služby). Bylo to dáno lepšími možnostmi vzdělání pro širší skupiny obyvatelstva. Zlepšovala se zdravotní péče o obyvatelstvo. Vzdělání a zdravotní péče se stala pro většinu obyvatelstva dostupnější. Byly zaváděny mnohé sociální výhody pro pracující (dovolené, školky, jesle, ...). Celkově ubývala chudoba ve společnosti, ale zase byl v obchodech nedostatek mnohého běžného každodenního zboží.

*Klement Gottwald
(1948–1953)*

*Antonín Zápotocký
(1953–1957)*

*Antonín Novotný
(1957–1968)*

*Ludvík Svoboda
(1968–1975)*

*Gustáv Husák
(1975–1989)*

- *privilegovaná vrstva – dělnická třída*
- *lepší postavení žen ve společnosti (vzdělání, zaměstnání...)*
- *lepší zdravotní péče*
- *lepší sociální podmínky (dovolená...)*
- *úbytek chudoby*

Tento politický a ekonomický systém fungoval 40 let. Do roku 1989. Jak jsem psal na začátku, některé věci se v průběhu těch 40 let různě měnily, ale víceméně to zůstalo stejné.

*Možná vás napadá spousta otázek k této době, k životu lidí v tehdejší Československu. Jedna z nich třeba může být: Jak je možné, že se komunisté udrželi u moci tak dlouho, když zavedli tak tvrdý politický režim a mnoho lidí perzekuovali a šikanovali a na druhou stranu, jak je možné, že komunisté měli takovou podporu mnoha lidí, když ten režim fungoval, jak fungoval, a proč mnoho lidí v to opravdu věřilo? A máme tu naši dějepisnou otázku – **Proč? Co myslíte?***

Velmi zajímavým obdobím těch 40 let byla 2. polovina 60. let, kdy to vypadalo, že přišlo velké rozvolnění toho utaženého komunistického režimu.

Bylo to spojováno s velkými nadějemi, že by možná mohlo podařit komunistický režim v Československu demokratizovat, uvolnit. Dát více svobody. Bohužel to vše utnula noc z 20. na 21. srpna 1968. Tehdejšímu vedení komunistické strany v SSSR (L. I. Brežněv) a v dalších socialistických zemích východního bloku se nelíbilo, jak hodně českoslovenští komunisté, v čele s A. Dubčekem, uvolnili

poměry v naší zemi. Bylo více demokracie, více svobody (socialismus s lidskou tváří) a snaha se víc otevřít a kontaktovat na Západ. Měli snahu zachovat socialismus, ale dát tomu trochu více západních svobod a vymožeností. To vedení SSSR tvrdě zamítlo. „Bud' to skončíte, nebo zasáhneme my. SSSR nepřipustí zničení socialismu v Československu. 21. 8. 1968 naší zemi, podruhé během 20. století, okupovaly cizí armády (v čele se SSSR), bez našeho souhlasu a proti naší vůli. Do Československa přijely sovětské (ruské) tanky. Bohužel, nepřijeli jako osvoboditelé z roku 1945, ale jako okupanti v roce 1968.

Na dalších 20 let se poměry zase utáhly. Zrušily se mnohé prosazené svobody pro lidi z 60. let a lidé byli zase zatlačeni do kouta. „Žij si svůj život, ale ohni se a neprotestuj a mlč, jinak s tebou a s tvojí rodinou zameteme.“ Většina lidí se snažila žít svůj každodenní běžný život a politice se vyhýbat a zároveň nějak se vejít do toho, co po nich komunistický režim chtěl. Někteří se postavili na odpor a měli to hodně těžké (disidenti, [Charta 77](#), V. Havel, P. Uhl a další osobnosti). Státní bezpečnost je šikanovala a zatýkala.

Tak to bylo až do roku 1989, kdy se komunistické režimy zhroutily v zemích východního bloku a ty země se mohly vydat svou vlastní cestou, bez diktátu a nařizování z Moskvy.

Na závěr si ještě poslechněte rozhlasovou nahrávku:

Poslech – Československý rozhlas 21. srpen 1968

*[Doporučuji zajímavý pohled na 50. léta, rok 1968 a rok 1989 – České století](#)
(videoukázky v textu výše) - zajímavý seriál o významných událostech 20. století
v Československu 1918 – 1992*

[Zabíjení soudruha \(1951\)](#)

[Musíme se dohodnout \(1968\)](#)

[Je to jen rock'n'roll \(1976\)](#)

[Poslední hurá \(1989\)](#)

Doporučuji mnoho filmů o životě v tehdejší době: Pelišky, Kolja, Pupendo, Báječná léta pod psa, Občanský průkaz,